

MERKEZDEN HABERLER

I. ULUSLARARASI OSMANLI-ÖNCESİ TÜRK KÜLTÜRÜ KONGRESİ:

Merkezimiz tarafından 24-27 Ekim 1988 günlerinde düzenlenen "Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu"ndan başka dört senede bir gerçekleştirilmesi öngörülen kongrelerimizden ikincisi, "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi", 4-7 Eylül 1989 tarihleri arasında Türk Dil Kurumu Konferans Salonu'nda yapılmıştır.

Kongreyi düzenlemek amacıyla, Atatürk Kültür Merkezi'nde, bir Kongre Tertip Komitesi oluşturulmuştur. Tertip Komitesi Başkanlığı görevini Merkezimiz Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı yürütmüştür.

Diğer Üyeler: Prof. Dr. Necati Öner (Atatürk Kültür Merkezi Başkan Yardımcısı), Prof. Dr. Sevim Tekeli (Atatürk Kültür Merkezi Aslı üyesi, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü Başkanı), Prof. Dr. Oluş Arık (Atatürk Kültür Merkezi Aslı üyesi, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü Başkanı), Prof. Dr. Rüçhan Arık (A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanı), Prof. Dr. Mübahat Türker-Küyel (Atatürk Kültür Merkezi Aslı üyesi, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Başkanı), Dr. Müjgân Cunbur (Atatürk Kültür Merkezi Aslı üyesi), Prof. Dr. Esin Kâhya (A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Bilim Tarihi Anabilim Dalı Başkanı).

Kongre Tertip Komitesi, yurtiçi ve yurtdışında Türk kültürü üzerine çalışmaları bulunan, tanınmış, ve konularında uzman olan 365 bilim adamına katılıp katılmayacaklarını sormak amacıyla duyuru niteliğindeki ilk sirküleri göndermiştir. Kongreye bir bildiri ile katılmak isteyen bilim adamlarının sayısı yurtdışından 66, yurtiçinden 51 kişi civarında olmuştur. Bütçe olanaksızlıklarımız bu büyüklükte bir organizasyonu gerçekleştirme-ye engel olduğundan, Kongre Tertip Komitemiz bu sayıyı 21'i yabancı, ve 27'si Türk olmak üzere toplam 48 kişiye indirmek durumunda kalmıştır.

Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi, 4 Eylül 1989 Pazartesi günü, saat 9.30'da Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı Suat İlhan'ın açılış konuşmasıyla başlamıştır.

Sayın Suat İlhan konuşmasında, özellikle Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun bağlı kuruluşlarından Atatürk Kültür Merkezi'nin faaliyetlerini ele almış ve "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi" ile 1985 yılında, yine, Atatürk Kültür Merkezi tarafın-

dan düzenlenen “Uluslararası İbn Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî, ve İbn Sînâ Kongresi” arasında bir bağlantı kurarak, Osmanlı-öncesi Türk Kültür tarihinin aydınlatılmasında her iki kongrenin de ne denli etkili olduğunu vurgulamıştır.

Açılıştaki ikinci konuşmacı olarak söz alan Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, kültürün mahiyeti, ve tarihle kültür arasındaki yakın ilişki üzerinde durarak, Türklerin Osmanlı-öncesi dönemde bilim ve tefekkürle ilgili çeşitli kültür alanları, ve dil, müzik ve sanat tarihi konularında yaptıkları katkıları çarpıcı örneklerle dile getirmiştir.

Kongrenin ilk oturumu saat 10.30’da Prof. Dr. Oluş Arık ve Prof. Dr. Hans Daiber’in oturum başkanlığında açılmıştır. İlk konuşmacı Prof. Dr. Hasibe Mazıoğlu, “Anadolu’da Osmanlı-öncesi Türk Dili ve Edebiyatının Bugünkü Durumu” adlı tebliğini sunmuştur. İkinci konuşmacı Gerhard Vâth, “Medreses and Scholars Under the Begteginids” başlıklı tebliğinde, Beytekinliler dönemindeki medreselerin eğitim ve öğretim faaliyetleri üzerinde durmuştur. Üçüncü konuşmacı Prof. Dr. Abdulkuddûs Bingöl, “Şemsuddin Muhammed ibn Eşref el-Semerkanî ve Kıstâsu’l-Efkâr’ı” adlı tebliğini sunmuştur.

Öğleden sonraki ikinci oturum, saat 14.00’de Prof. Dr. Arslan Terzioğlu ve Prof. Dr. Katherina Otto-Dorn’un oturum başkanlığında, Prof. Dr. Rüçhan Arık’ın “Ortaçağ Türk Arkeolojisinde Kubad-Âbâd Kazılarının Önemi” adlı tebliğiyle başlamıştır. İkinci konuşmacı Scott Redford, “Medieval Fritwares From Gritille Höyüğü” adlı tebliğinde, GAP projesi içinde yer alan Gritille Höyüğü’ndeki kazılar ve bu kazıların önemi hakkında bilgi vermiştir. Oturumun üçüncü konuşmacısı Roger Finch, “Musical Instruments in Uygur Art and Literature” adlı tebliğinde, Uygur Sanatı ve Edebiyatında kullanılan çeşitli müzik aletlerinden örnekler vermiştir. Çay arasından sonra devam edilen oturumda, Prof. Dr. Olga Frolova, “Unknown Manuscript Treatises of Muhyiddin ibn Arabî” adlı tebliğinde, Leningrad Üniversitesi Kütüphanesi’nde bulunan Muhyiddin ibn Arabî’ye ait bilinmeyen bazı yazma eserleri tanıtmıştır. Oturumun beşinci konuşmacısı Prof. Dr. Yılmaz Önge, “Anadolu Beylikler Döneminin Çeşme, Sebîl ve Şadırvanları” başlıklı tebliğini sunmuştur. Altıncı konuşmacı Prof. Dr. Omeljan Pritsak’ın “Old Turkish Monetary Systems: Kök Turks, Khazars, Volga Bulgars” adlı tebliği, kendisi kongremize şahsen katılmadığı için, Yard. Doç. Dr. Melek Dosay tarafından okunmuştur. Bu oturumun son konuşmacısı Doç. Dr. Selçuk Mülayim, “Rûmî Motifinin Zomorfik Kökeni Hakkında” adlı tebliğini sunmuştur.

Kongrenin ikinci gününde, üçüncü oturum, Prof. Dr. Rüçhan Arık ve Gerhard Vâth'in oturum başkanlığında, Doç. Dr. Aynur Durukan'ın "Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemi Camilerinin Tipolojisi Üzerine Bir Deneme" adlı bildirisini açılmıştır. İkinci konuşmacı Larry Miller, "Al-Fârâbî on Future Contingency" adlı tebliğini sunmuştur. Üçüncü konuşmacı Prof. Dr. Saim Sakaoğlu, "Divânu Lugat-it Türk'teki Bazı Atasözleri Üzerine" başlıklı tebliğini, dördüncü konuşmacı Prof. Dr. Arslan Terzioğlu, "Yeni Kaynaklar Işığında Karahanlı Hastane ve Tıp Tarihi ne Bir Bakış" konulu tebliğini, oturumun beşinci konuşmacısı Fazıl Mamedov, "Selçuklu Devri Azerbaycan-Türkiye Mimarlık İlişkileri" adlı tebliğini sunmuştur. Üçüncü oturumun son konuşmacısı Prof. Dr. Muzaffer Tufay ise, "Yugoslavya'da Osmanlı-öncesi Türk Kültürü" konusunda bir tebliğ vermiştir.

Dördüncü oturum, saat 14.00'de Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ve Prof. Dr. Olga Frolova'nın oturum başkanlığında, Prof. Dr. Katherina Otto-Dorn'un "Saljuq-Byzantine Relations" adlı bildirisini açılmıştır. Konuşmacı, Anadolu'daki çeşitli Selçuklu ve Bizans yapılarından seçtiği örneklerle bu iki uygarlık arasındaki mimarî etkileşimi söz konusu etmiştir. Oturumun ikinci konuşmacısı Doç. Dr. Osman Fikri Sertkaya "Uygur Tıp Metinlerine Toplu Bir Bakış" başlıklı tebliğini sunmuştur. Üçüncü konuşmacı Prof. Dr. M. S. Khan ise, "The Saljuq Wazir Nizâm al-Mülk and His Siyâset Nâme" adlı tebliğinde, Nizâmü'l Mülk'ün meşhur eseri Siyâsetnâme'nin içeriği hakkında bilgi vermiştir. Çay arasından sonra devam edilen oturumda söz olan ilk konuşmacı Prof. Dr. Veliyev Kâmil Nerimanoglu, "Kitâb-ı Dede Korkut'da Dil ve Tefekkür Tarzı" başlıklı bildirisini sunmuştur. Sonraki konuşmacı Prof. Dr. Mübahat Türker-Küyel, "Al-Fârâbî as a Source of the History of Philosophy and Its Definition" başlıklı bir tebliğ sunmuştur. Altıncı konuşmacı Müjgân Üçer, "Kadı Burhaneddin Divanı'nda Bulunan ve Günümüzde Sivas'ta Kullanılmakta Olan Atasözü ve Deyimler Üzerine" adlı tebliğini, günün son konuşmacısı Mikâil Bayram da, "XII. Asırda Anadolu'da İlmî Çalışmalar" konulu bildirisini sunmuştur.

Kongrenin üçüncü günü, beşinci oturum, Prof. Dr. Hasibe Mazioğlu ve Roger Finch'in oturum başkanlığında, ilk konuşmacı Dr. Mehmet Önder'in "Konya Selçuklu (Alâiyye) Darüşşifası'nın Yeni Bulunan Sembolleri" adlı bildirisini açılmıştır. Sonraki konuşmacı Maria Eva Subtelny, "The Vaqfiyya of Mir Ali Shir Nava'i as Apologia" adlı bir tebliğ sunmuştur. Üçüncü konuşmacı Doç. Dr. Ömür Bakırer, "Osmanlı-öncesi Anado-

lu Mimarîsinde Pencere Açıklıklarına İlişkin Gözlemler” başlıklı tebliğini vermiştir. Dördüncü konuşmacı Prof. Dr. Esin Kâhya, “İbn Sînâ’nın Anatomi Çalışmalarının Bir Değerlendirmesi” konulu bildirisini sunmuştur. Sonraki konuşmacı Hamid Notghi kongremize şahsen katılamadığı için, tebliği Dr. Müjgân Cunbur tarafından okunmuştur. Hamid Notghi’nin tebliği “Azerbaycan Halk Deyimleri ve Divânu Lugat-it Türk” başlığını taşımaktadır. Altıncı konuşmacı İsmet Kayaoğlu, “Anadolu’da XIII. yy. Derviş Tarikatları ve Sosyal Zümreler” başlıklı bir tebliğ sunmuştur.

Altıncı oturum, saat 14.00’de Prof. Dr. Sevim Tekeli ve Kenesbay Musayev’in oturum başkanlığında, ilk konuşmacı Prof. Dr. Ayda Arel’in “Koçarlı İlçesinin Dedeköyü’nde Bulunan Menteşeoğullarından Musa Bey’e Ait Yayınlanmamış Bir Kitabe” adlı bildirisine açılmıştır. İkinci konuşmacı Dmitriy Vasilyev, “Göktürklerin Okuma Yazma Bilmeleri Üzerine” başlıklı bildirisinde Göktürklerde okuma ve yazmanın ne kadar yaygın olduğunu Rünik yazının kitabe örneklerine dayalı olarak belgelemiş ve slaytlar eşliğinde açıklamıştır. Üçüncü konuşmacı Prof. Dr. Hans Daiber, “Ḳustâ ibn Lûḳâ (died 300/912) on the Division of Sciences, a Newly Discovered Text” adlı tebliğinde, Ḳustâ ibn Lûḳâ’daki bilimler tasnifini, Hellenistik dönemden günümüze intikal eden bilgiler ve El-Kindî’deki konuyla ilgili açıklamalarla münasebet kurarak anlatmıştır. Dördüncü konuşmacı Hakim Mohammed Said kongremize şahsen katılamadığı için, “Pre-Ottoman Turkish Literature” başlıklı tebliği Atatürk Kültür Merkezi Uzmanlarından Işık Akyollu tarafından okunmuştur. Tebliğde, Türklerin meskûn olduğu Orta Asya’daki edebiyatla ilgili çalışmalar söz konusu edilmiştir. Aradan sonra, sırası gelen konuşmacı Doç. Dr. Neclâ Pekolcay, “Karahanlılar Dönemi Türk Edebiyatında Türklük ve Müslümanlıkla İlgili Unsurlar” adlı tebliğini sunmuştur. Sonraki konuşmacı Anas Khalidov, “Notes on the Emergence of the Turkish Lexicography” başlıklı tebliğinde, Kaşgarlı Mahmud’un kendi zamanındaki Türk dili çalışmalarına etkisi üzerinde durmuştur. Bundan sonra, Doç. Dr. Özkan İzgi, “Turfan Uygurları Kültürü Hakkında Bazı Düşünceler” adlı tebliğini sunmuştur. Sonra söz alan konuşmacı Prof. Dr. Eugenie Frolova, “The Philosophy of Sûfism and Scientific Knowledge” başlıklı bildirisinde, özellikle Sûfî felsefesini söz konusu edip, Makro-kosmoz ve Mikro-kosmoz anlayışını belirleyerek, insan mutluluğunu betimlemiştir.

Kongrenin son günü, yedinci oturum, Dr. Mehmet Önder ve Dmitriy Vasilyev’in oturum başkanlığında açılmıştır. İlk konuşmacı Kenesbay Musayev, “Manas Eposunda Eski Türk Muharibinin Silâhları” konulu bildiri-

sinde, Türk askerlerinin silâhlarını çeşit, şekil, ve fonksiyonlarına göre sınıflayarak, ayrıntılı bilgi vermiştir. İkinci konuşmacı Dr. Müjgân Cumbur, “Karahanlı ve Selçuklu Dönemi Türk Edebiyatında Ahilik” adlı bir tebliğ sunmuştur. Sonraki konuşmacı Georgiy Curpalidis, “Selçuklu Devletinin Tarihi Üzerine Kaynakların Textoloji Araştırması” başlıklı tebliğinde, Selçuklularla ilgili Arapça ve Farsça kaynaklar üzerinde durmuş, özellikle, Selçuknâme ve Râhatu’s-Sudûr adlı eserler hakkında bilgi vermiştir. Dördüncü konuşmacı Prof. Dr. Sevim Tekeli, “Büyük Selçuklular Döneminde Bilim Kurumları ve Bilimsel Çalışmalara Genel Bir Bakış” adlı bilirisini sunmuştur.

Aynı gün, saat 14.00’de, Prof. Dr. Mübahat Türker-Küyel ve Prof. Dr. Muzaffer Tufay’ın oturum başkanlığında açılan sekizinci ve son oturumda, ilk konuşmacı Prof. Dr. Himmet Umunç, bir Bizans kaynağı olan “Anna Komnena’nın Aleksias’ı Üzerine bir Değerlendirme” başlıklı tebliğini vermiştir. İkinci konuşmacı Yaşar Çoruhlu, “Uygur Sanatında Lotus” adlı tebliğini, üçüncü konuşmacı Yard. Doç. Dr. Mehmet Şeker, “İbn Battuta’ya Göre Anadolu Türk Folkloruna Bir Bakış” adlı tebliğini sunmuşlardır. Son konuşmacı Feyzi Halıcı ise, “Selçuklu Dönemi Şiiri” konulu bir tebliğ sunmuştur.

Kapanış bölümünde, oturum başkanının daveti üzerine kongre hakkında bir değerlendirme yapmak isteyen konuşmacılar kürsüye çağırılmıştır. Değerlendirme yapmak üzere, sırasıyla, Doç. Dr. Osman Fikri Sertkaya, Dmitriy Vasilyev, ve Prof. Dr. Muzaffer Tufay söz almışlar, aşağıdaki konuşmaları yapmışlardır.

Doç. Dr. Osman Fikri Sertkaya’nın konuşması şöyledir:

“Sayın Başkanlar, sayın Dinleyiciler!

Huzurunuzda İstanbul Üniversitesi Türkoloji Bölümünün bir mensubu ve Ankara Türk Dil Kurumu’nun Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi’ne katılan iki üyesinden birisi olarak çıkmış bulunuyorum.

Dört günden beri devam eden bir ilmî ziyafetin sonuna gelmiş bulunuyoruz. Bu dört gün zarfında dinlediğimiz kırtan fazla bildiri Türk kültüründe iyi bilinmeyen ve hattâ hiç bilinmeyen birçok noktayı aydınlatmış, birçok eksik bilgiyi ikmal etmiş, kısacası, bilim dağarcığımızı zenginleştirmiştir.

Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi'nde çeşitli ilim sahalarına âit değerli bildiriler dinledik. Göktürklerden, Uygurlardan, Kazaklardan başlayarak Anadolu'da ve civarında Karahanlı ve Selçuklu eserleri, hattâ ilgileri dolayısıyla erken Osmanlı devresi bu toplantıda çeşitli açılardan değerlendirildi. Tıp, mûsikî, ilim, kısacası, kültür tarihimizle ilgili konuların slaytlarını da gördük.

Birçok bildiri 20 dakikalık resmî süreye sığmamış, kezâ bazı konuşmaların tartışmaları da konuyu çok canlı tutmuştur.

Özet olarak söylemek gerekirse, Atatürk Kültür Merkezi tarafından düzenlenen Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi amacı doğrultusunda başarıya ulaşmıştır.

Kongreye dışarıdan gelen değerli meslektaşlarımıza ülkelerine güle güle gitmelerini temenni ederken, kendilerini daha sonraki ilmî toplantılarımızda da görmeyi arzu ettiğimizi özellikle belirtmek isterim.

Başta Atatürk Kültür Merkezi'nin Sayın Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Beyefendi olmak üzere bu güzel kongreyi tertipleyen hocalarımıza teşekkürlerimi arz ediyor, hepinizi saygı ile selâmlıyorum.”

Sayın Dmitriy Vasilyev'in (sayın Osman Fikri Sertkaya tarafından tesbit edilmiş şekli ile) konuşması şöyledir:

“Sayın Başkanlar ve sayın Meslektaşlarım.

Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi'nin Sovyet Delegasyonu adına sizleri saygı ile selâmlıyorum.

Sovyetler Birliği'nden bu kongreye 7 kişi ile katıldık. Okuduğumuz bildirimlerde sizlere yeni bilgileri sunmaya gayret ettik. Bu arada kongreye katılan delegelerin bildirimlerinden de yeni bilgiler edindik.

Kısacası, Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi çok samimî ve çok başarılı geçmiştir. Kongre hazırlayıcıları bu bakımdan kutlanmaya lâyık bir ilmî mesaî sarfetmişlerdir.

Bu gibi kongrelere karşılıklı olarak katılmak, ülkelerimiz arasındaki yakın komşuluk ve samimî dostluk ilişkilerini pekiştirecek ve kültür alışverişini canlandıracaktır.

Siz değerli delegeleri de Sovyetler Birliği'nde bu konulardaki kongrelere davet edeceğiz. Bizler de önümüzdeki yıllarda tekrar davet edilirse daha fazla kişi ile gelmeye çalışacağız.

Bizleri buraya davet eden Kongre Tertip Heyeti adına Başkan Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı Bey'e huzurunuzda şahsım ve meslektaşlarım adına teşekkür ediyor, tekrar görüşmek üzere hoşçakalın diyor, saygılar sunuyorum."

Prof. Dr. Muzaffer Tufay'm konuşması ise şöyledir:

"Saygıdeğer meslektaşlarım. Bu kadar önemli uluslararası bir bilim kongresinin sonunda izlenimlerimi ifade etmek benim için onur verici bir görevdir. Herşeyden önce belirtilmesi gereken nokta şudur ki, 4-7 Eylül 1989 tarihinde Ankara'da düzenlenen "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi" büyük başarıyla amacına ulaşmıştır. Gördüğünüz ve dikkatle izlediğiniz gibi, kongre yüksek bir ilmî seviyede gerçekleşmiştir. Bildirileriyle 48, tartışmalarıyla ise daha çok sayıda değerli bilim adamı kongreye önemli katkılarda bulunmuştur. Eleştiriler gerçeğin farklı yönlerine ışık tutmuştur. Kıymetli misafirler kongreyi "ilmî bir ziyafet" şeklindeki iltifatlarıyla selâmlamışlardır. Katkılarını esirgemeyen bilim adamlarına ve kadirşinas misafirlere teşekkür borçluyuz.

Şimdi, ben, Fransızların dediği gibi "tout spontanément", kendiliğinden, rahatlıkla, bir gerçeği dile getirmek istiyorum. Bu dört yoğun gün içinde hep beraber şunu bir daha gördük: Tarih ve kültür içiçe geçmiş ve birbirlerinden ayrılmaz bir bütün oluşturmuşlardır. Bu bütün, maziye, yapıcılığı, bir topluluğun dilini, edebiyatını, felsefesini, sanatını, hukukunu, ahlâkını, örf ve âdetlerini, atalarından gelen maddî, mânevî mirasını temsil etmektedir. Bu bir ahenkli bütündür. Sadece Türkiye'den bilim adamları kendi içlerine kapanarak değil, tüm dünyadan gelen ve yüksek bir ilmî seviyede olan bilim adamları ile birlikte bir hoşgörü havası içinde serbestçe tartışarak bu gerçeği bir kere daha kanıtlamışlardır.

Burada ortaya çıkan nokta şudur: Türk kültürünün özü hoşgörü olduğu için Osmanlı Devleti'nin terkettiği topraklarda Türk kültürü ürünlerini 80 yıl sonra da vermeye devam etmektedir. 1071'de Malazgirt ve 1389'da Kosova savaşları ve zaferlerinden sonra Türkler hoşgörüleri ile insanlık niteliğini yükseltmişlerdir. Bu üstün değerler etrafında Osmanlı-öncesi Türk kültürünün izleri, ister Balkanlarda, ister Anadolu'da, ister Kafkasya'da, isterse Orta Asya'da olsun, her yerde aynı insanlık yapıcılığı ile karşımıza çıkmaktadır. Bir millî kültürün tümü ne bir hanedandan, ne tek bir boydan ibarettir. Her büyük milletin tarihi gibi Türk ulusunun dil ve kültür bütünlüğü de bir büyük akım ve topyekün boyların katkısından, bütün uygar insanlığın değerlendirdiği ışık verici hoşgörüden ve yapıcılıktan meydana gelmiştir.

Bu açıdan kongrede vurgulandığı üzere, *Codex Cumanicus*¹ gibi önemli eski kaynaklar, sadece yabancı dillere değil, günümüz Türkçesine de bir an önce çevrilmeli ve ansiklopedilerdeki yerini almalıdır.

Tabiidir ki, her büyük milletin öz geçmişinde olduğu gibi Türk boyları arasında da belli koşullar altında lehçeler ve bazı diğer çeşitlenmeler olagelmıştır; ama bunlar hem millî varlığı zenginleştirmiş, Türk dil ve kültür bütünlüğünü çok yönlü eserleriyle yaşatarak günümüze kadar getirmiştir, hem de yarınımıza ışık tutmaktadır. Bunların ilmî yönden objektif bir şekilde araştırılması ve uluslararası bilim kongrelerinde tartışılması barışa ve dünyanın bir ayrılmaz bütün olmasına değerli katkılar sağlamaktadır. Çünkü, bir dil ve kültür bütünlüğünün bilinmesi, insanlığın belli koşullar altında nasıl bütünleştirileceğinin bilinmesini olanaklı kılar. Kültür, insanların kendi etkinlikleriyle değiştirdikleri ve kendi amaçlarına uygun olarak yeniden kurdukları bir doğadır. Bu demektir ki insan kültürle öylesine bir bağlantı içindedir ki, bu onun özünü belirlemektedir.

Netice itibarıyla diyebiliriz ki, 4-7 Eylül 1989 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi" aynı

¹ "*Codex Cumanicus*" sadece Hristiyanlığa dair dua ve ilâhileri içeren bir kitap değildir, fakat aynı zamanda, Osmanlı-öncesi Türk dili ve kültürü açısından en önemli eserlerden biridir. Bilindiği gibi, çeşitli yazıların sentezi olan bu eski kitap, her şeyden önce ilk Türkçe-Latince ve Türkçe-Almanca sözlüktür. Bazı yerlerinde Kuman Türkçesinin morfoloji ve gramer kaidelerine yer verilmiştir. "*Codex Cumanicus*"ta aynı zamanda kırk yedi tane bilmece de yer almaktadır. Metinler bazen Latin ve Gotik, bazen de Yunan harfleriyle yazılmıştır, ki bunların tümü aslında Eski Fenike alfabesinden türemedir.

Bu yazma eserin tek nüshası Venedik'te "St. Marco" kütüphanesinde bir hazine gibi saklanmaktadır. Bu elyazması nüsha 11.VII.1303 tarihini taşıdığı için, orijinalinden istisnah edildiği düşünülebilir. Bir başka deyişle, "*Codex Cumanicus*"un asıl nüshasının 1303 yılından çok daha önceki bir tarihte yazılmış olması muhtemeldir. Ancak bu eser ister 1303'de, isterse daha önce yazılmış olsun, yine de Osmanlı-öncesi Türk kültürünün nadir eserlerinden biri sayılır, zira bir birikime dayalı olduğu şüphesizdir. Bu önemli yapıtın tıpkı basımları daha sonra ilk önce G. KUUN tarafından 1880'de Budapeşte'de Latin dilinde ve daha sonra da 1942'de K. Grønhech tarafından Kopenhagen'da yayımlanmıştır.

Günümüz Türkçesinde bu eser ile ilgili bazı incelemeler mevcuttur, ama "*Codex Cumanicus*"un bütünü kullanışlı bir şekilde sokulup, toplu bir halde henüz yayımlanmamıştır. Oysa bu eser, Türkçenin Kıpçak grubunun bu devirdeki tek eski örneğidir ve umumiyetle bu devirden kalma eserler de kıttır. Bu itibarla muhteviyatı bakımından da şayan-ı hayret olan bu eserin dil ve kültür tarihimiz açısından önde gelen anıtlardan biri olarak telâkki edilmesi gerekir (bkz., Dr. Saadet Çağatay, "Türk Lehçeleri Örnekleri", *TTKB*, Ankara 1963, s. 112; A. Caferoğlu, *Türk Dilü Tarihi Notları*, 1943; F. Köprülü, *Türk Edebiyatı Tarihi*, 1926). Buna benzer Osmanlı-öncesi eski eserler, ister Latin, ister Arap harfleriyle, isterse başka harflerle yazılmış olsun, günümüz Türkçesine çevirilmelidir. Bu eserin yayımlanmasıyla Türk dili hakkında bilgi veren çok zengin bir kaynağa yeni nesillerin kavuşacağı açık olduğundan, "*Codex Cumanicus*"un ilgili kurumlarca bir an önce yayımlanması bu uluslararası kongrenin en içten temennilerinden biridir.

zamanda barışı, dostluğu, sevgiyi, dünyamızın sonsuzluğa kalıcılığını, bütünlüğünü ve özgürlüğünü teşhir eden olaylardan biri oldu; çünkü dünyanın her tarafından gelen bilim adamları dört yoğun gün hoşgörülü bir hava içinde kültürün ve ilimin bütünleştirici ve yaratıcı gücünü bir araya getirdiler. Böylece, bu kongre salonunun başında yer alan Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir" vecizesi de gerçekleşmiş oldu.

Bundan ellialtı-elliye di yıl kadar önce Atatürk, Ankara'da lise son sınıf öğrencilerinin bitirme sınavlarını izlemeğe gider, çünkü inkılaplarıyla etkilediği çekirdeğin nasıl yetiştiğini yakından görmek istemektedir. Öğrenciler arasında bir öğrenci, keskin zekâlı cevaplarıyla Ulu Önder'in ilgisini özellikle çekmiştir. Atatürk, bu öğrencinin Batı Avrupa veya ABD'nin tanınmış üniversitelerinden birinde tahsiline devam etmesini önermiştir. Aradan elli yılı aşan bir süre geçtiğinde, o günün bu zeki öğrencisi en yüksek ünvanlara sahip bir bilim adamı ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanı olarak, "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi"nin organizasyon heyeti başında bulunmaktadır. Bu başarılı organizasyon için Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'ya şükranlarımızı sunuyoruz.

Aynı zamanda şunu da hatırlamakta fayda görüyorum. Bundan yirmi altı yıl kadar önce genç bir bilim adamı olan Prof. Dr. Halil İnalçık, "Atatürk ve Türkiye'nin Modernleşmesi" adlı değerli makelesinde² Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın vurguladığı önemli noktalardan hareket ederek, uzun bir yola çıkar. Bildiğimize göre, günümüzde Halil İnalçık Türkiye tarihinin ve kültürünün en önde gelen araştırmacısı olmuştur.

Bu kongrenin hazırlanmasında ve eksiksiz bir şekilde gerçekleşmesinde büyük emeği geçen sayın Prof. Dr. Necati Öner'e de şükranlarımızı arz etmek borcumuzdur. Atatürk Kültür Merkezi Başkan Yardımcısı ve Türkiye Felsefeciler Derneği Başkanı olan Prof. Dr. Necati Öner ile Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı arasındaki başarılı işbirliği öylesine yaratıcı bir hava oluşturmuştur ki Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Ankara'nın en ilgi çekici bilim ocaklarından biri olmuştur. Bu harmonide kendine özgü bir

² Halil İnalçık, *Türk Tarih Kurumu Belleteni*, cilt 27, sayı 108'deki (yıl: 1963) makalesinde şöyle demektedir: "Türkiye'nin ilim zihniyetinin yerleşmesiyle modernleşeceği fikri üzerinde son yirmi yıl içinde bilhassa iki Türk düşünürü etraflı bir şekilde durmuşlardır. Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'ya göre çağımızın en ileri ve en medenî cemiyetleri ilim zihniyetine tâbi cemiyetlerdir. Zira ilim içtimai şartları aşan objektif mahiyetiyle gelenekleri bertaraf eder, cemiyete değişme ve dinamizm getirir. Bu cemiyetler yeni durumlara büyük bir intibak kabiliyetini haizdir ve bunun sonucu süratli ilerlemeler yaparlar. Bu ilerlemeler sonsuzdur. Keza ilim, ampirik teknolojiye karşı ileri bir teknoloji getirir ve cemiyetin istihsal gücünü ve refah seviyesini yükseltir."

ahenk vardır. Bu da burada çalışan tüm personel için bir teşvik faktörü olmaktadır. Bu harmoni ve çalışkanlık havası içinde kongrenin hazırlanmasında emeği geçen tüm personele şükranlarımızı sunuyoruz.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanı'nın rolü sadece organizasyon yönünden değil, bu kongrenin düzenli akımı ve başarılı tartışmalar açısından da önemlidir. Örneğin, kongrenin ikinci gününde, hatırlayacaksınız, bir tartışma sırasında bir an küçük bir çıkmaza girilir gibi oldu. İbn Sînâ'nın felsefesi tartışılırken onun yaşadığı dönemde (XI. yy) insan davranışlarının ve düşüncesinin kaynağı olarak kalbin mi, beynin mi esas alındığı hususu değerli bilim adamlarımızı meşgûl etmekteydi. Tartışmalar bir açmaza girmek üzereyken, Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, oturum başkanından söz alarak, kürsüye çıktı; ve, İbn Sînâ'ya atfedilen Farsça bir dörtlüğü ezbere okuyarak bulutları bir anda dağıttı. Şimdi, ben, huzurunuzda bu alıntıyı Farsça değil, Türkçe çevirisini sunarak, bana onur verici bu konuşmamı noktalamak istiyorum.

“Gönlüm bu çölde bir hayli dönüp dolaştı ve emek verdiyse de
Zerre kadar bir bilgiye ulaşamadı.

Oysa ki kılı kırk yararçasına birçok incelemeler yaptı.

Benim gönlüme binlerce güneş ışığını saldı

Ama, sonunda, bir zerrenin mükemmelliği kadar bilgiye ulaşamadı.”³

Bu şiirsel ifadeden sonra söylemek istediğim pek çok şey var, ama en azından iki odak noktasını vurgulamadan geçemeyeceğim. Bunlardan bir tanesi şudur: Sadece İbn Sînâ'nın yaşadığı XI. yüzyılda değil, günümüzde de, maalesef, bazı topluluklarda öylesine durumlara şahit oluyoruz ki, bazı yöneticilerin davranışlarının ve düşüncelerinin kaynağı olarak beyni mi yoksa kalbi mi, yani hisleri mi esas alacağımızı kesinlikle bilemiyoruz. Ümit edelim bir gün bu davranışların temelini insan beyninin aydınlık yönlendiriciliği yerleşsin ki, düşünce ve akılcılık tüm insanları huzura kavuşturarak, yine, dünyayı kurtarsın. Çünkü Yunus Emre'nin “Sevelim Sevilim” felsefesi hâlâ günceldir.⁴

³ Bu dörtlünün Farsça metni şöyledir.

دل گرچه درین بادیه بسیار شنافت،
بک موی ندانست ولی موی شکافت.
اندر دل من هزار خورشید بتافت،
آخر بکمال زره نی راه نیافت.

⁴ Yunus Emre'nin şiirlerinde işlediği “Sevelim-Sevilim” felsefesi birçok yönden günceldir. Her şeyden önce, bu vecize sadece geçmişe münhasır olmayıp, tüm zamanlar

Yukarıda zikredilen şiirsel ifadeden hareket ederek burada dile getirilmesi gereken ikinci odak noktası ise şudur: Kılı kırk yararcasına birçok şeyleri bu kongrede inceleyebildikse ne mutlu bize!

Bu objektif, insancıl ve ahenkli toplantı, Ankara'da gerçekleştirilen "Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Kongresi", hoşgörülü, millî kültür mirasının bir akım ve süreci olarak ileride daha da görkemli kongrelerin ve sempozyumların hazırlanmasının zeminini şimdiden güvenceye alacaktır. Uzun yıllar geçmeden yeniden bir araya gelmemiz dileğiyle, bu kongrenin misafirlerine "yolunuz açık olsun" derken, Türkiye'de kalan bilim adamlarının çalışmalarında çok verimli olmalarını temenni ediyor ve kongrenin hazırlayıcılarına ve çalışkan personele de tebriklerimi bir daha sunarak nice başarılar diliyorum."

Son olarak söz almak isteyen Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, kongrenin çok başarılı olduğu konusunda değerli meslektaşlarımızdan aldığımız izlenimlerin bizim için çok sevinç ve onur verici olduğunu, kongrenin bu başarısını çok sayıda arkadaşımızın işbirliğine borçlu olduğumuzu belirterek, kongre tertip heyetimize ve yürütme kurulu üyelerimize, konunun idarî yönünü üstlenen merkezimiz personeline, uzman ve uzman yardımcılarımıza, yabancı konuklarımızın işlerini

için geçerliğini muhafaza etmektedir. İkinci önemli nokta, burada sadece "sevme" kavramının değil, aynı zamanda "sevilmenin" de vurgulanmasıdır. Yunus, "72 millete bir gözle bakalım" diyorsa, bu demektir ki, milletler de Türklere ayrımcılık yapmadan, insancıl bir gözle bakmalıdırlar ki bunun sağlanmasında bizim gayretlerimizin de bir payı bulunacağı şüphesizdir.

Yunus'un şiirlerindeki "Sevelim-Sevilelim" felsefesinin üçüncü önemli yönü, Türk kültürünün özünden bir ürünün yansıtılmasıdır. Yâni, Yunus kendi başına humanitarist bir şahsiyet olarak değil, hoşgörüyü tüm manevî varlığına sindirmiş Türk milletinin bir ferdi olarak mütalaa edilmelidir. Türk milletinin bu niteliği tabiidir ki Yunus'u da etkilemiştir; ve, nihayet, önemle üzerinde durulması gereken nokta, Yunus'un, Osmanlı-öncesi dönemde "Sevelim-Sevilelim" felsefesini Farsça veya Arapça değil, Türkçe söylemiş ve yazmış olmasıdır. Bu açıdan Yunus'un önemi daha da büyük boyutlara ulaşmaktadır, çünkü ana sütümüz gibi tatlı Türkçemizi, en soylu ve en yüce düşünceleri şiirle ifade edebilecek şekilde kullanmış, onu yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmış, kendi kendimize güven duymamızı sağlamıştır. Bu da Osmanlı-öncesi Türk Kültürünün ışık verici değerli katkılarında biridir. Yunus'un eseri günümüzde, Türkçe'den Fransızca, Almanca, İngilizce ve diğer dillere çevrildiği için, Batı'daki okuyucuları hiç sıkırmıyor, tüm insanların hoşuna gider. Bu da Yunus'un evrenselliğini kanıtlamaktadır. O'nun şiirlerine işlediği "Dünyaya kavgaya için değil, Barış ve Sevgi için geldim" felsefesi yüzyıllar geçmesine rağmen, yine de dünyamızın "olmazsa-olmaz" bir şartını ve ihtiyacını yansıtır; herkes Yunus'un sesinde teselli ve ilham bulmaktadır. Böylece, Yunus'un yıldızının parlaklığı zamanla daha büyük boyutlara ulaşacak ve Türkçe'yi kaçınılmaz kaynaklardan biri kılacaktır. Bu gerçek, Türkiye bilim çevrelerinin daha hazırlıklı olmalarını gerektirmektedir.

büyük bir başarıyla yüklenen Turban Seyâhat Acentası temsilcilerine, similtane çeviri işini düzenli bir şekilde yürütmenin üstesinden gelmiş olan çevirmen arkadaşımıza, kongre toplantı yeriyle ilgili olarak sorunlarımıza büyük bir ilgiyle eğilmiş olan Türk Dil Kurumu yönetici ve personeline, ve nihayet, kongremize katılan ve hazırladıkları değerli bildirimleriyle kongremizin yüksek düzeyde bir uluslararası toplantı olarak gerçekleşebilmesini sağlamış olan bütün bilim adamı meslektaşlarımıza teşekkür borcumuzu dile getirmiştir.

Ayrıca, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, bu kongre ve kongreye gösterilen ilgiye ilişkin olarak şu düşüncelerini ifade etmiştir:

“Sayın Osman Fikri Sertkaya, sayın Dmitriy Vasilyev ve sayın Muzaffer Tufay’ın bu beyanları kongrede emeği geçmiş olan bizler için çok büyük bir değer taşımaktadır. Tertiplemiş olduğumuz bu uluslararası toplantı hakkında değerli meslektaşlarımızın büyük bir kavrayış derinliğiyle olduğu kadar aynı zamanda çok cömert ölçülerle de dile getirmiş oldukları bu gibi beyanlar hiç şüphe yok ki bizi çok mutlu etmiştir. Ayrıca, burada bir de beni kişisel olarak muhatap alan bazı değerlendirmeler dolayısıyla bu saygıdeğer meslektaşlara ve özellikle sayın Tufay’a teşekkürlerimi ifade etmek ihtiyacını duymaktayım. Bu arada bir de Prof. Dr. Daiber’den kongreden az sonra aldığım bir mektupta kongre hakkında dile getirdiği çok ilginç bir beyanını da burada sunmak istiyorum:

Daiber’in bu beyanı aynen şöyledir:

“Merkezinize destek olan kurumlara ve Tertip Heyetinize, Osmanlı-öncesi Türk kültürü konusunda hazırlamış olduğunuz başarılı ve mükemmel kongre için teşekkür etmek maksadıyla size bu mektubu yazıyorum. Bu toplantı, bana göre, çeşitli kültür alanları arasında sağlanması mümkün olan uyumluluğa dikkati çeken ve çeşitli milletlere mensup bilim adamlarının birbirleriyle düşünce alışverişi imkânını kanıtlayan bir örnek olarak, olağanüstü önemde idi. Biz, bu teşebbüsten ve katılanlara gösterdiğiniz konukseverlikten dolayı size çok minnettarız.”*

* Daiber’in bu ifadesinin İngilizce metni aynen şöyledir: “This is to thank you, the supporting institutions and the organizing committee for the successful and marvellous congress on Pre-Ottoman Turkish culture. The meeting appeared to be extremely important as a reminder of the coherence of different fields and as a possibility for the exchange of thoughts between scholars from different nations. We are very grateful to you for this initiative and for the hospitality granted to the participants.”

Profesör Daiber'in bu sözleri kongremiz bakımından çok önemli bir noktaya ışık tutmaktadır. Gerçekten, bizim Kültür Merkezimiz dünyada tam benzeri bulunmayan bir kurumdur. Kültürü bütün kapsamıyla ve aynı zamanda çeşitli dallarının ve kollarının gerektirdiği ayrı ayrı uzmanlık şartları içinde ele almak, şüphesiz ki çok zor ve uzun vadeli bir iştir. Fakat bu şekliyle, yani, bütün bu uzmanlık dallarının hem hakkını vermeyi ve hem de bunları, yer yer, mümkün olduğu kadar birlik ve bütünlük içinde ele almayı, ve bunlara ilâve olarak çalışma doğrultularında daima her özel konunun gerektirdiği ölçü ve boyutlarda bir bütünleşmeye de yönelik olmayı bir ideal ve nihâî bir amaç olarak düşünmek ve benimsemek de elbette ki mümkündür. Biz, işte bu Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Uluslararası Kongresi'nde bütün bunları gerçekleştirmenin bir denemesini yapmak fırsatını bulmuş olduk. Bu teşebbüs, sayın Tufay'ın, sayın Daiber'in, sayın Vasilyev'in, sayın Sertkaya'nın beyan ve ifadeleriyle tescil edildiği üzere, oldukça büyük bir başarıyla gerçekleştirilmiş oldu.

Aslında biz bu kongreyi üç seksiyon halinde yapmayı ve daha büyük sayıda bilim adamının katılımı ile gerçekleştirmeyi kararlaştırmış bulunuyorduk. Kongre sonrasında da Kayseri'den, Göreme, Konya, ve Bursa yoluyla İstanbul'da son bulan beş ya da tercihen altı günlük bir kongre-sonrası kültürümüzü ve yurdumuzu yerinde tanıtmaya seyâhati tertipleyerek, kongremizi bu gezi ile kapatmayı öngörmüştük. Merkezimizin 1985 yılı "Abdülhamid ibn Türk—Hârezmî—Fârâbî—Beyrûnî— ve İbn Sînâ Uluslararası Kongresi"nde böyle bir gezinin kalburüstü bir ilgiyle karşılandığına, hattâ göz yaşarması olayına kadar varan güçlü izlenimleri içerdiğine tanıklık etmiştik.

Ne var ki, bu yılki bütçe ödeneklerimiz bu genişlikteki bir kongreyi gerçekleştirmeyi imkânsızlaştırmakta idi. Hattâ tümüyle kongreyi de olanaksızlık sınırına yaklaştırmak durumundaydı. Üç seksiyonu bire indirdik ve kongre-sonrası gezi programından vazgeçtik. Bu koşullar altında, Başbakanlık Tanıtma Fonu'ndan, Kültür Bakanlığımız koordinatörlüğü ve Devlet Bakanı sayın Mehmet Yazar, Kültür Bakanı sayın Namık Kemal Zeybek, Sağlık Bakanı sayın Halil Şıvgın ve Çorum milletvekilimiz sayın Nevzat Aksu'nun gösterdikleri yakın ilgi sâyesinde sağladığımız 25 milyon liralık bir ek ödenek desteği ile tek seksiyonlu ve kongre-sonrası gezisiz olarak kongremizi sâdeleştirilmiş şekliyle gerçekleştirebildik. Maddî olanaklar bakımından durum, böylece, sarahatle, küçültülmüş bir program manzarası arz ediyordu.

Fakat madalyonun bir de öbür yönü vardı. O da şu idi ki, bu durumda, bilim ve felsefe tarihçilerimiz, edebiyat tarihçilerimiz, sanat tarihçi-

lerimiz, ve daha değişik uzmanlık dallarını temsil eden yerli ve yabancı bütün değerli arkadaşlarımız kongrede bir tek salonda toplanmak durumunda kaldılar. Böylece de farklı uzmanlık dallarının, gereği gibi hakkını vermek problemi yanında, delegelerimiz kültürümüzün bütünleyici bazı boyutlarını, yer yer ve somut olarak, birlikte ele alma denemesi içine ister istemez, daha sık bir şekilde girme fırsat ve vesilelerine sahip oldular.

Osmanlı-öncesi Türk kültürü konusunda bir kongre tertiplemek Hiungnularla Tukyulardan ve hattâ Sumerlilerden 19. asra kadar çok değişik coğrafi ve tinsel bölge ve ortamlarda çok çeşitli yönleriyle Türk kültürünü, hiç değilse simgesel olarak, sembolik olarak, kucaklamaya çalışmak demektir. Her türlü tefekkür, her türlü sanat ürünü, ve hayal gücüyle çok yönlü ve gür bir insan çabası örnekleri tümünden yer yer ele alınan, alınacak olan, görüntüler, bu teşebbüsün kapsamı içine girmekteydi. Bunlardan bir kısmı da özel olarak geniş perspektifler içinde düşünülüp tasarlanmış konulardı. Kongremiz bu anlamda, ister istemez, kısmî de olsa birleştirici ve bütünleyici bir yöne, bir yaklaşım bileşkesine, sahipti.

Aslında biz 1985'teki Abdülhamid ibn Türk—Hârezmî—Fârâbî—Beyrûnî— ve İbn Sînâ kongremizi de böyle bir zihniyet çerçevesi içinde tertiplenmeyi düşünmüş, kararlaştırmıştık. Çünkü, Abdülhamid ibn Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî, ve İbn Sînâ bizim, Türk milleti olarak, bilimin tarihsel inkişafına, gelişimine, katkımızı sembolize ettiklerinden, güzel bir şekilde dile getirmekte olduklarından dolayı bu kongre konusunun belirgin simaları olarak seçilmişlerdi.

Uluslararası Osmanlı-öncesi Türk Kültürü kongremiz, başından sonuna kadar, çok düzenli ve yüksek seviyede olmak üzere yürütülebilmiştir. Kongre bildirilerinin özel bir cilt içinde yayınlanması hazırlıklarına başlamış bulunuyoruz.”

II. KÜTÜPHANE:

1986 yılı sonlarından beri müdürsüz kalan kitaplığımızın bu noksanı ancak 1988 yılında giderilmiş ve yapılan yoğun çalışmalar sonucunda ve kadrosu zenginleştirilerek, okuyucu hizmetine sunulacak duruma getirilmiştir. Kitaplığımızın Okuma salonu, binamızın giriş katında okuyuculara açılmıştır. Kitaplığımızın zenginliği onsekizbin cilt civarında tahmin edilmektedir. Cemal Köprülü kitaplığı, kızı Ayşe Çakmaklı tarafından, Prof. Dr. Tahir Çağatay'ın kitaplığı ise eşi Prof. Dr. Saadet Çağatay tarafından Merkezimize hediye edilmiştir. Bu değerli armağanlardan birincisinde

2250, ikincisinde ise 1391 adet kitap ve değerli birtakım dergiler bulunmaktadır. Ayrıca, Felsefe öğretmeni bayan Sevim Kozbek, merhum babası Ali Rıza Ulusman'ın 180 ciltlik kitap koleksiyonunu bize armağan etmiş bulunuyor. Yine, Merkezimiz, merhum Şevket Rado ile merhum Prof. Dr. Hamit Zübeyir Koşar'ın zengin kitaplıklarını bundan önceki yıllarda satın almış bulunmaktadır. Merkezimiz kitaplığı, bunlar dışında armağan edilen bazı diğer koleksiyonlarla da zenginleştirilmiştir. Bunlar arasında, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü mensuplarının hiç de yabancı olmayan sayın Dr. Turhan Yörükân'ı, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı'nı, Kültür Bakanlığı Yayınlar ve Kütüphaneler Dairesi Başkanlığı'nı, Türkiye İş Bankası A.Ş. Halkla İlişkiler Müdürlüğü'nü, Turing Kurumu'nu zikredebiliriz.

III. ŞEREF VE HABERLEŞME ÜYELERİMİZ:

Bu arada, Bilim Kurulumuz tarafından, Merkezimiz için yabancı 9 şeref üyesi ve 2 haberleşme üyesi seçilmiştir.

Şeref Üyelerimiz :

Profesör N. Akmal Ayyubi	: Aligarh Muslim University, Aligarh, Hindistan.
Profesör N.A. Baloch	: Islamabad Üniversitesi Eski Rektörü, National Hijra Council, Islamabad, Pakistan.
Dr. Michael Meinecke	: Museum für Islamische Kunst, Der Director, Berlin, Batı Almanya.
Profesör Masao Mori	: Tokyo University, Chairman of the Board of Directors, Middle Eastern Culture Center in Japan, Tokyo, Japonya.
Profesör Omeljan Pritsak	: Harvard University, Ukrainian Research Center, Cambridge, Mass., U.S.A.
Profesör Jean-Paul Roux	: École de Louvre; Institut d'Études Turques, Université de la Sorbonne Nouvelle, Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, Fransa.
Hakim Mohammed Said	: President, Hamdard Fountation, Karachi, Pakistan.
Barbara K. Walker	: Türk Halk Hikâyeleri Arşivi Müdürü, Lubbock, Texas, U.S.A.
Profesör Warren S. Walker	: Texas Tech University, U.S.A.

Haberleşme Üyelerimiz :

Profesör Mohammed Yakub
Mughul

: Director, Pakistan Studies Centre, University of Sind, Jamshora, Sind, Pakistan.

Profesör Mohammed Sadiq

: Chairman, Centre for West Asian and African Studies, School of International Studies, Jawaharlal Nehru University, New Delhi, Hindistan.

IV. BİLİM KURULU TOPLANTISI:

Atatürk Kültür Merkezi Bilim Kurulu toplantısı, 15 Aralık 1989 Cuma günü, saat 14.00'de, Merkez binasında yapılmıştır. Bu toplantının diğerlerinden farklı yanı, birinci 5 yıllık plân devresinin kapanarak ikinci plân devresine geçilmesi ve yirmi olan üye sayımızın otuza çıkarılmasıdır.

15 Aralık 1989 Cuma günü Merkezimizin, otuz üyelik yeni statüsü ile yaptığı ilk Bilim Kurulu toplantısını açış konuşmasında, 18 Ekim 1983 ile 18 Ekim 1989 tarihleri arasında geçen altı yıllık süre içindeki çalışmalar konusunda, Merkez Başkanı Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, biraz özetlenmiş şekilde şu konuşmayı yapmıştır.

Merkezimizin değerli üyeleri:

Merkezimizin bağlı bulunduğu 2876 numaralı Kanunumuz, Merkezimizin kuruluşunda güdülen amaç ve dolayısıyla Merkezimizin görevi konusunda verilen bilgiyi çok kısa ve özlü bir şekilde dile getirerek sözlerime başlamak istiyorum. Kanunumuz, görevimizi, 'Atatürk'ün "Millî kültürümüzü çağımız ileri uygarlığı düzeyinin üstüne çıkaracağız" veczesinin ruhu ışığında, millî kültürümüzü Atatürkçü düşünce ve Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda bilimsel yoldan incelemek, araştırmak, ve bir bütünlük içinde yaymak ve yayınlamak' şeklinde belirlemektedir.

İlk kuruluşumuz üzerinden geçen altı yıl içinde bu çalışmalarımızdan aldığımız ürünleri burada genel çizgileriyle sunmak istiyorum. Merkezimiz her yıl belli bir mevsim içinde, diğer Bağlı Kuruluşlarımız gibi, takriben onbeş konferanstan oluşan bir konferans dizisi tertiplemektedir. Ayrıca, gerek Ankara, ve gerekse Ankara dışı için plânlanan bazı özel konferanslara da katkıda bulunmaktadır. Bu konferanslar, Yüksek Kurum Başkanlığınca geniş bir çerçevede içinde ve bazı üniversitelerimizle de işbirliği yapılarak düzenlenmektedir. Merkezimiz konferanslarında genellikle yılda bir

panele de yer verilmiş, ayrıca, mümkün oldukça, bir ecnebi konuşmacının konferansı ile de dizinin zenginleştirilmesine çalışılmıştır.

Merkezimiz uluslararası kongre ve sempozyumlar da tertiplemeye büyük önem atfetmektedir. Eylül 1985 içinde, Merkezimiz Bağlı Kuruluşlarımız içinde ilk kez olmak üzere, böyle bir kongreyi, Abdülhamid ibn Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî, ve İbn Sînâ kongresini, Eylül 1989'da, Osmanlı-öncesi Türk Kültürü Uluslararası kongresini, ve Ekim 1988'de de, Uluslararası Mimar Sinan sempozyumunu tertiplemiştir. Ağustos 1988'de de Merkezimiz Pakistan'ın Orta Çağ İslâm Dünyasının en önemli yüz kadar eserini yayınlama projesinde Pakistan'la işbirliği yapmayı kabul ederek, bu konuda Pakistan'lı bilim adamlarıyla Ankara'da bir toplantı tertiplemiş, birtakım Türk bilim adamlarının bu çalışmaya katkıları konusunda bizim bilimin tarihsel gelişmesine katkılarımızı da ilgilendiren bazı kararlara varmıştır. Dizinin ilk cildi olan Hârezmî *Cebir*'i kısa süre önce yayınlanmış bulunmaktadır. Böylece, bu dizinin ilk cildi bizim işbirliğimiz sonucu şimdiden gerçekleşmiş durumdadır.

Hârezmî'nin ünlü *Cebir* kitabının 1831'de Rosen tarafından yapılarak yayınlanmış İngilizce çevirisi, bu ciltte, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü Bilim Tarihi Yard. Doçenti, Dr. Melek Dosay tarafından islah edilerek güncelleştirilmiş ve Hârezmî'nin Arapça metniyle birlikte basılan bu cilde, ayrıca Abdülhamid ibn Türk'ün *Cebir*'inin Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı tarafından İngilizce tercümesiyle birlikte yayınlanan bir bölümü eklenmiş, cildin böylece oluşan tümüne Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı tarafından 57 sayfalık bir giriş bölümü ilâve edilmiştir. Dizinin, yine, ilk ciltlerinden birini teşkil edecek olan İtakî'nin *Teşrihu'l-Ebdân* adlı XVII. asra ait olan Osmanlı resimli Türkçe anatomi kitabı da A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Felsefe Bölümü, Bilim Tarihi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Esin Kâhya tarafından düzenlenmiş şekliyle yayına hazırlanmaktadır. Yakında çıkması beklenen bu kitap da Türkçe metin, İngilizce çeviri, yorum ve değerlendirme olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Merkezimiz son altı yıl içindeki ilk aşamasında beş bilim ve uygulama kolundan oluşmuştur. Bunlar, Bilim ve Tefekkür Bilim ve Uygulama Kolu, Türk Sanatı Bilim ve Uygulama Kolu, Edebiyat ve Folklor Bilim ve Uygulama Kolu, Türk Toplumunu ile İlgili Sosyal Araştırmalar Bilim ve Uygulama Kolu, ve Taşınabilir Eski Eserler Bilim ve Uygulama Kolu'dur. Bu kollar kendi alanlarına giren konularda yayınlar yapılmasını sağlamak

üzere çalışmalar yapmakla görevli birimlerdir. Bu kollarn faaliyet alanları içine giren eserler Merkezin yayın faaliyetine ilişkin plân ve programlarının büyük bir kesimini oluşturmak durumundadır. Ayrıca, Merkez Başkanlığının kollardan az çok bağımsız olarak yürüttüğü bir yayın faaliyeti mevcut olduğu gibi, yayınlarımız arasında ortaklaşa meydana getirilmesi öngörülen bazı yayın dizilerimiz de mevcuttur.

Merkezimiz yılda üç sayı olmak üzere Erdem dergisini yayınlamaktadır. Onikinci sayısı Atatürk'ün ölümünün ellinci yılı vesilesiyle bütünüyle Atatürk'e hasr edilen ve takriben bir yıl kadar gecikmeli olmak üzere hemen şu günlerde yayınlanmış olan bu dergimiz yurt içinde ve dışında büyük itibar görmüştür. Erdem'de tabii olarak makaleler genellikle Türkçe çıkmakta, fakat Türkçeleri eşliğinde olmak üzere şimdiye kadar, İngilizce, Fransızca, ve Almanca da bazı makaleler yayınlanmıştır. Yayınlanmak üzere teslim aldığımız fakat henüz çıkmamış yazılar arasında İtalyanca ve İspanyolca makaleler de mevcut bulunmaktadır.

Erdem, genellikle Türk kültürünün incelenmesinde Merkezimizin Kanun gereğince yaklaşım tarzına uygun olarak, Türk kültürünü Atatürk düşüncesi doğrultusunda olmak üzere kültürü en geniş anlamı ile ve özel uzmanlık alanlarının gereği olan her türlü ayrıntı içinde ele alma anlayışı çerçevesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca, bir prensip olarak, Atatürk düşüncesini özel surette ele alan yazıların, mümkün oldukça, her Erdem sayısında yer almasına çalışılmaktadır. Şimdiye değin oniki Erdem sayısı yayınlamış bulunuyoruz. Erdem 13 ve 14 de Tarih Kurumu Basımevi'nde bulunmaktadır. Bunların basım hazırlıkları oldukça ilerlemiş durumdadır. Erdem'in bunlardan sonraki birkaç sayısına yetecek kadar malzeme de şimdiden toplanmış durumdadır. Bunların da biran önce yayınlanarak dergimizin çıkmasındaki gecikme süresinin kapatılmasına çalışılacaktır.

Merkezimizin yayınladığı bir dizi *Türk Kültüründen Görüntüler* adını taşımaktadır. Bu dizinin İngilizce adı *Gleanings From Turkish Culture*'dir. Bugüne kadar bu diziden ondört sayı çıkmış bulunuyor. Bu dizi son sayıları hariç, genellikle broşür niteliğindedir. Şimdiye kadar yayınlanmış olanlar şunlardır:

I — Türk Kültüründen Görüntüler Dizisi:

- 1) Ortaçağ Bilim ve Tefekküründe Türklerin Yeri (Aydın Sayılı).
- 2) Turkish Contributions to Scientific Work in Islam (Aydın Sayılı).

- 3) Türk Kültür Tarihi, İç Asyadaki Erken Safhalar (Emel Esin).
- 4) The Culture of the Turks: The Initial Inner Asian Phase (Emel Esin).
- 5) Les Grandes Lignes de l'Évolution du Programme Décoratif en Céramique des Monuments Ottomans au Cours du XVIe Siècle. (Filiz Yenişehirlioğlu).
- 6) İlk Japon Haritasını Çizen Türk Kaşgarlı Mahmud ve Kristof Kolomb'un Haritasına Dayanarak en Eski Amerika Haritasını Çizen Türk Amiralı Pîrî Reis (Sevim Tekeli).
- 7) The Oldest Map of Japan Drawn by a Turk, Mahmud of Kashgar, and the Map of America by Pîrî Reis (Sevim Tekeli).
- 8) Türklerin Felsefe Kültürüne Katkıları (Mehmet Aydın).
- 9) Turkish Contributions to Philosophical Culture (Mehmet Aydın).
- 10) Türk Askeri İçin Savaş Şiirlerinden Seçmeler (Sadri Karakoyunlu).
- 11) İstiklâl Harbinde Mücahit Kadınlarımız (Fevziye Abdullah Tansel).
- 12) Avarların Dili Sorununa Dair; Doğu Avrupa'da Türk Oyma Yazılı Kitabeler (János Harmatta, Hicran Akın).
- 13) De la Question Concernant la Langue des Avars; Inscriptions Runiques Turques en Europe Oriental (János Harmatta, Gönül Yılmaz).
- 14) Çanakkale İzleri (İbrahim Alâettin Gövsa).

II – Türk Fikir ve Sanat Adamları Dizisi:

- 1) Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin (Yazarlar).
- 2) Ömer Seyfettin (broşür).
- 3) Ölümünün Üçyüzzellinci Yılında Nefî (Yazarlar).
- 4) Doğumunun Yüzüncü Yılında Ahmet Haşim (Yazarlar).
- 5) Divan Şiirinde Hikemî Tarzın Büyük Temsilcisi Nâbî (Mine Mengi).
- 6) Emir Husrev-i Dihlevî, Hayatı, Eserleri, ve Edebî Şahsiyeti (Erkan Türkmen).

III – Türk Halk Hikâyeleri Dizisi:

- 1) Ahmet Edip Uysal, Traditional Turkish Folktales for Children.
- 2) Barbara Walker, Turkish Folktales for Children.
- 3) Ahmet Edip Uysal, Selections From Turkish Folktales.

- 4) Ahmet Edip Uysal, Yaşayan Türk Halk Hikâyelerinden Seçmeler.

IV – Tiyatro Eserleri Dizisi:

- 1) Cem Sultan (Turan Oflazoğlu).
- 2) Güzellik ve Aşk (Turan Oflazoğlu).
- 3) Atatürk (Turan Oflazoğlu).

V – Diğer Eserler:

- 1) Umay Günay, Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi.
- 2) İsmail Erünsal, Kuruluştan Tanzimata Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphaneleri.
- 3) Feryal İrez, Ondokuzuncu Yüzyıl Osmanlı Saray Mobilyası.
- 4) Özden Süslü, Tasvirilere Göre Anadolu Selçuklu Kıyafetleri.
- 5) Gül Derman, Resimli Taş Baskısı Halk Hikâyeleri.

VI – Basımevinde Basılabanı Verilmiş Olarak Bekletilenler:

- 1) Bozkurt Ersoy, İzmir Hanları.
- 2) Mübahat Türker-Küyel, Fârâbî'nin Bazı Mantık Eserleri.
- 3) Mübahat Türker-Küyel, Fârâbî'nin Şerâitu'l-Yakîn'i.
- 4) Mübahat Türker-Küyel, Fârâbî'nin Peri-Hermeneias Muhtasarı.
- 5) Fârâbî'ye Atf Edilen Küçük Bir Eser.
- 6) Atatürk'ün Kültür ve Medeniyet Konusundaki Sözleri (Merkez tarafından hazırlanmıştır).
- 7) Zekâi Güner ve Orhan Kabataş, Millî Mücadele Devri Beyan-nameleri.

VII – Basımevinde Olup Halen Prova Tashihleri Yapılmakta Olanlar:

- 1) Osman Fikri Sertkaya, Eski Musiki Âlet ve Terimleri.
- 2) Kemal Yavuz, Kenzû'l-Küberâ ve Mihakkü'l-Ulemâ.
- 3) Yücel Ünsal, Türk Okçuluğu.
- 4) Kenan Güven, Tunceli Albümü.
- 5) İsmet Kür, Türkiye'de Çocuk Dergileri.
- 6) Tahir Uzgör, Fehîm-i Kadîm.
- 7) Oktay Aslanapa, Anadolu'da Türk Mimarisi.
- 8) Ali Nihat Tarlan (Makalelerinden Seçmeler).
- 9) Melek Dosay, Kerecî'nin 'İlel-Hesâb el-Cebr ve'l-Muqâbele'si.
- 10) Cem Dilçin, Süheyl ü Nevbahâr.

- 11) Gönül Cantay, Anadolu Selçukluları Darüşşifaları.
- 12) İbn Türk, Hârezmî, Fârâbî, Beyrûnî, ve İbn Sînâ Kongresi Bildirileri.
- 13) Millî Kültürümüzün Unsurları.

Böylece, Merkezimizin ilk altı yıllık süre içindeki yayınlarının sayısı, Erdemler dahil, 44, Basımevinde basılları verilmiş olarak bekleyenler dahil, 52, henüz basılları verilmemiş olmakla beraber Basımevine gönderilmiş olanlar da sayılırsa, 64, olmaktadır.

Bilim Kurulumuzun bu toplantısında, Merkezimizin yeni bilim ve uygulama kolu başkanları ile kol üyeleri, Yürütme Kurulu üyeleri, ve komisyon başkanları ile üyelerinin seçimleri yapılmıştır.

Önümüzdeki 1989-1990 döneminde Merkezimiz üyeleri Ankara'da, Merkez'de 10, Ankara dışında ise 9 konferans vereceklerdir.

(Bu "Merkezden Haberler" bölümü, sayın Prof. Dr. Mübahat Türker-Küyel, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden Prof. Dr. Esin Kâhya, Merkezimiz Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Şube Müdürü Güner Öztürk, ve Merkezimiz Bilim ve Tefekkür Bilim ve Uygulama Kolu Uzman Yardımcısı Elmas Kılıç tarafından hazırlanmıştır.)

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ KÜTÜPHANESİ
OKUYUCU YÖNERGESİ

Amaç:

Madde 1 — Bu yönergenin amacı okuyucu ve araştırmacıların Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesi'nden yararlanma kurallarını belirlemektir.

Kapsam:

Madde 2 — Bu yönerge Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesi'nden yararlanma kural ve hükümlerini kapsar.

Dayanak:

Madde 3 — Bu yönerge 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'na dayanılarak hazırlanmıştır.

Kısaltma:

Madde 4 — Bu yönergede, Kütüphane kelimesi Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesi yerinde kullanılmıştır.

Kütüphane Koleksiyonundan Yararlanma:

Madde 5 — Kütüphane koleksiyonundan isteyen herkes yararlanabilir; ancak araştırmacılara öncelik verilir. Yabancı uyrukluların Kütüphane'den yararlanmaları Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının iznine bağlıdır.

Kütüphane'ye Giriş Kuralları:

Madde 6

a) Okuyucular Kütüphane'ye girişte, para ve kıymetli eşyaları dışında, palto, manto, şapka, çanta, paket, şemsiye vb. eşyalarını Kütüphane'nin girişinde bulunan Danışma Bölümü'ndeki görevliye vermek zorundadırlar.

b) Kütüphane'ye giren her okuyucu nüfus hüviyet cüzdanını ya da kimlik kartını Danışma Bölümü'ndeki görevliye vererek salon yer numarası kartını almak zorundadır.

Kütüphane'den Çıkış Kuralları:

Madde 7

a) Her okuyucu Kütüphane'den çıkışta yanında bulundurduğu kendine ait kitap, süreli yayın vb. materyeli, Merkezimiz kütüphanesine ait olup olmadığının denetimi için ilgili görevliye göstermek zorundadır.

b) Okuyucu Kütüphane'ye girişte almış olduğu salon yer numarası kartını ilgili görevliye vererek nüfus hüviyet cüzdanı ya da kimlik kartını geri alır. Salon yer numarası kartını vermeyen okuyucunun kimliği geri verilmez ve bir daha Kütüphane'den yararlanamaz.

Diğer Kurallar:

Madde 8

a) Kütüphane'nin hiçbir yerinde sigara içilmez ve yüksek sesle konuşulmaz.

b) Okuyucunun Danışma Bölümüne ve kitap depolarına geçmesi yasaktır.

Yayın İsteme:

Madde 9 — Okuyucular okuma salonunda bulunan ansiklopedi, sözlük, bibliyografya, yıllık, atlas, el kitabı vb. başvuru kaynaklarının dışında, yararlanmak istedikleri her yayın için bir yayın istek formu doldurarak salondaki ilgili servis görevlilerine, girişte aldıkları salon yer numarası ile vermek zorundadır. Yararlanılan kütüphane materyeli geri verildikten sonra yayın istek formu ve salon yer numarası okuyucuya geri verilir. Okuyucular bir defada en çok üç yayın istek formu ile başvurabilirler.

Ödünç Verme:

Madde 10 — Okuyucular kütüphane materyelinden yalnız Kütüphane içinde bu yönerge doğrultusunda yararlanabilirler; ancak Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurul ve Kurum Yönetim Kurulu üyeleriyle dört Bağlı Kuruluşun Bilim Kurulu üyelerine ve bu kurum ve kurullarda çalışan uzman ve uzman yardımcılarını Merkezimiz görevlilerine Kütüphane Müdürlüğü'nün izniyle, resmî kurum ve kütüphaneler, kütüphanelerarası işbirliği çerçevesinde yazılı belge ile başvuruda bulunulduğunda, istenilen materyel Başkanlığın izniyle, uzman ve uzman yardımcılarını için 15, Yüksek Kurum ve Yönetim Kurulu, Bilim Kurulları üyeleri ve Ankara'da bulunan resmî kurum ve kütüphaneler için 30, taşra kütüphaneleri içinse en çok 60 gün süreyle ödünç kitap verilebilir. Merkezimiz için özel araştırma yapacak kişilere Merkez Başkanı'nın izniyle en çok iki ay süreyle

ödünç kitap verilebilir. Üzerlerinde süresi bitmiş yayın olanlara, anılan yayını iade etmedikçe başka bir yayın verilmez. Başvuru kaynakları, süreli yayınların ciltsiz ve son sayıları, sanat eserleri, yazmalar ve nadir eserler, plâk, pul, fotoğraf, resim vb. materyel ve özel koleksiyonlarda bulunan belgeler kesinlikle ödünç verilmez.

Kütüphane Materyelinin Kaybedilmesi:

Madde 11 — Kütüphane materyelinin kaybedilmesi, yırtılması, bir daha kullanılmayacak duruma getirilmesi halinde ödünç alan okuyucudan materyeli bir ay içinde sağlaması istenir. Sağlayamadığı takdirde, materyelin o günkü rayici üzerine % 200 eklenerek ödettilir.

Fotokopi Çekimi:

Madde 12 — Okuyucular istediklerinde belli bir ücret karşılığı Kütüphane içinde yazma ve fotokopisi çekilmesi sakıncalı eserler dışında fotokopi çektirebilirler. Fotokopi bedeli Merkezimiz İdari ve Mali İşler Müdürlüğü'nce hazırlanan makbuz karşılığı Kütüphane Müdürlüğü'nce tahsil edilir ve toplanan para Merkezimiz banka hesabına yatırılır.

Mikrofilm ve Slayt Araçlarının Kullanımı:

Madde 13 — Mikrofilm okunurken film ya da mikrofiş lekelenek şekilde tutulmaz. Anılan araçlarda çalışan okuyucu her 45 dakikada bir 10 dakika aracı dinlendirmelidir; bu araçlarda olabilecek herhangi bir arıza, anında Kütüphane'deki görevlilere bildirilmelidir. Kütüphane koleksiyonunda bulunan el yazması ve nadir basma eserlerden mikrofilm, mikrofiş, slayt vb. kopyalar almak suretiyle yararlanmak isteyenlerden alınacak ücret ve başvuru kuralları Bakanlar Kurulu'nun 1989/32 sayılı genelgeyle yayınladığı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Eserlerden Faydalanma Usûl ve Esasları Hakkında Tüzük" çerçevesinde uygulanır.

Kütüphane'den Yararlanma Saatleri:

Madde 14 — Kütüphane resmî tatiller, ulusal ve dinî bayramlar dışında her gün saat 9.30-12.00/13.30-17.30 arası okuyuculara açıktır.

Cezaî Hükümler:

Madde 15 — Kütüphane Okuyucu Yönergesi'ne uymayan, görevlilerin uyarılarına aldırmayan, Kütüphane'nin çalışma disiplinine aykırı davranışlarda bulunan okuyucular, Kütüphane Müdürlüğü'nce belirlenecek bir süre için Kütüphane'den yararlanamazlar.

Yürütme Kurulumuzun 11.12.1989 tarih ve 115 sayılı toplantısında onaylanmıştır.

